

Postępowanie w sprawach z zakresu regulacji energetyki

Procedure in matters of energy regulations

Bartosz Mielczarek, Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu

Typ artykułu: oryginalny artykuł naukowy.

Źródło finansowania badań i artykułu: środki własne Autora.

Cytowanie: Mielczarek B., (2018) *Postępowanie w sprawach z zakresu regulacji energetyki*, „Rynek-Społeczeństwo-Kultura” nr 4(30)/2018, s. 87-90, <https://kwartalnikrsk.pl/Artykuły/RSK-4-2018/RSK-4-2018-Mielczarek-Postepowanie-w-sprawach-z-zakresu-regulacji-energetyki.pdf>

STRESZCZENIE

Obszar artykułu to postępowanie odrębne w sprawach z zakresu regulacji energetyki. Postępowanie w tych sprawach wszczyna się na skutek wniesienia odwołania od decyzji administracyjnej. Dotyczy to określonej kategorii spraw związanej z handlem paliwami, a także spraw z zakresu szeroko rozumianej energetyki. Odwołanie od decyzji Prezesa URE wnoszą do Sądu Okręgowego w Warszawie – Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów. Od momentu wniesienia odwołania sprawa jest rozpoznawana na gruncie postępowania cywilnego.

Słowa kluczowe: regulacja energetyki, odwołanie, postępowanie cywilne, postępowanie odrębne, proces.

ABSTRACT

The main topic of this publication is the separate procedure in matters of energy regulations. Proceedings in these cases are initiated by lodging an appeal against the administrative decision. This concerns a specific category of cases, for example, fuel trade as well as the scope of energy regulation. The appeal is lodged to District Court in Warsaw – Competition and Consumer Protection Court. The case is recognized on the basis of civil proceedings.

Keywords: energy regulations, an appeal, civil procedure, the separate civil procedure, process.

Wstęp

Na gruncie polskiego postępowania cywilnego można rozróżnić postępowanie sądowe oraz pozasądowe. Postępowanie cywilne toczy się przed sądami powszechnymi unormowane jest przede wszystkim w Ustawie z dnia 17 listopada 1964 roku Kodeks postępowania cywilnego (Dz.U. 1964 nr 43 poz. 296 ze zm.). Sądami powszechnymi rozpoznającymi sprawy cywilne są sądy rejonowe, sądy okręgowe oraz sądy apelacyjne. Na podstawie przepisów Kodeksu można odróżnić poszczególne rodzaje postępowań cywilnych, toczących się przed sądami powszechnymi i Sądem Najwyższym m.in. postępowanie rozpoznawcze, postępowania pomocnicze oraz postępowanie egzekucyjne. Postępowanie rozpoznawcze ma w szczególności za zadanie rozpoznanie i rozstrzygnięcie spraw cywilnych. Postępowanie to może toczyć się w dwojakim trybie: procesu i postępowania nieprocesowego. Sprawy mogą być rozpoznawane w myśl przepisów ustawy procesowej, albo w postępowaniu zwykłym lub w postępowaniach odrębnych (Siedlecki, Świeboda 1998). Postępowania odrębne zostały uregulowane osobno ze względu na szczególny charakter spraw w nich rozpoznawanych. Są to postępowania dostosowane do określonej kategorii spraw. Przepis o procesie stosuje się odpowiednio do nich, chyba że przepis szczególny stanowi inaczej (art. 13 § 2 k.p.c.). Wśród postępowań odrębnych na szczególną uwagę zasługuje postępowanie w sprawach z zakresu regulacji energetyki. Ma ono bowiem szeregowe znaczenie dla realizacji zadań z zakresu regulacji gospodarki paliwami i energią, promowania konkurencji, a także działania w celu podnoszenia standardów środowiska w zakresie rozwoju państwa. Szczególny charakter tego postępowania polega również na tym, że obok ustawy procesowej, do spraw rozpoznawanych w tym postępowaniu mają również zastosowanie poszczególne przepisy określone w Ustawie Prawo energetyczne (Dz.U. 1997 nr 54 poz. 348 ze zm., dalej: p.e.). Z punktu widzenia tych rozważań najbardziej istotne znaczenie ma art. 23 ust. 1 p.e., który stanowi, że Prezes Urzędu Regulacji Energetyki (dalej: URE) reguluje działalność

przedsiębiorstw energetycznych zgodnie z ustawą i założeniami polityki energetycznej państwa, zmierzając do równoważenia interesów przedsiębiorstw energetycznych i odbiorców paliw i energii. Nie ulega wątpliwości, że postępowanie odrębne w sprawach z zakresu energetyki ma istotne znaczenie dla rozwoju gospodarki. Ma ono na celu przyspieszenie spraw z zakresu regulacji energetyki, a także handlu paliwami. Jest to szczególnie dla osób, które bezpośrednio są związane z handlem paliwami, a także działania w celu ochrony środowiska.

Kompetencje Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki

Wśród kompetencji Prezesa URE najważniejsze są te, które wiążą się bezpośrednio z przyznaniem mu uprawnień do wydawania aktów administracyjnych obejmujących w szczególności: udzielanie, odmowę udzielenia, zmianę i cofanie koncesji; zatwierdzenie i kontrolowanie taryf paliw gazowych, energii elektrycznej i ciepła pod względem zgodności z zasadami określonymi w art. 44, 45 i 46 p.e.; rozstrzygnięcie sporów w zakresie określonym w art. 8 ust. 1 p.e.; nakładanie kar pieniężnych na zasadach określonych w p.e. Szczególnie znaczenie w tym kontekście ma art. 8 p.e., albowiem o ile sprawy dotyczące wykonania umów o dostarczenie paliw lub energii należą do orzecznictwa Prezesa URE, o tyle regułą jest, że rozpoznawanie sporów z nimi związanych pozostawiono na zasadach ogólnych sądom powszechnym. Prezes URE nie rozstrzyga spraw dotyczących sporów, które jedynie formalnie mieszczą się w zakresie art. 8. ust.1 – pomiędzy lokatorami (odbiorcami), administratorami budynków lub wspólnotami mieszkaniowymi w związku z odcięciem gazu przez te podmioty niebędące przedsiębiorstwami energetycznymi. Zdaniem K. Flagi-Gieruszyńskiej (Flaga-Gieruszyńska 2013) tak określony zakres podmiotowy i przedmiotowy sprawy przed Prezesem URE kształtuje kognicję sądu ochrony konkurencji i konsumentów rozpoznającego odwołanie od jego decyzji. Pogląd ten został również poparty wyrokiem Sądu Najwyższego z dnia 25 września 2002 roku (sygn. akt I CKN 964/00). Warto w tym kontekście przypomnieć treść przepisu art. 479⁴⁶ k.p.c., który stanowi, że Sąd Okręgowy w Warszawie – sąd ochrony konkurencji

i konsumentów (dalej: SOKiK) jest właściwy w sprawach odwołań od decyzji Prezesa URE oraz w sprawach zażaleń na postanowienia wydawane przez Prezesa w postępowaniach prowadzonych na podstawie ustawy p.e. lub przepisów odrębnych. Jest to przepis mający szczególne znaczenie, albowiem ustanawia właściwość sądu w związku z rozpoznawaniem spraw z zakresu regulacji energetyki. Do kompetencji SOKiK nie należy jednak rozpoznawanie skarg na bezczynność Prezesa URE. Sąd ten również nie jest właściwy do stwierdzenia nieważności decyzji wydanej przez Prezesa. Natomiast do kompetencji sądu ochrony konkurencji i konsumentów należy rozpoznawanie odwołań od decyzji w sprawie stwierdzenia nieważności decyzji wydanej przez Prezesa URE (Flaga-Gieruszyńska 2013). Zgodnie z treścią art. 479⁴⁷ k.p.c. odwołanie od decyzji Prezesa URE wnosi się za jego pośrednictwem do SOKiK w terminie dwutygodniowym od dnia doręczenia decyzji. SOKiK odrzuca odwołanie wniesione po upływie terminu do jego wniesienia, niedopuszczalne z innych przyczyn, a także wtedy, gdy nie uzupełniono w wyznaczonym terminie braków odwołania. Termin do wniesienia odwołania ma charakter terminu ustawowego. Nie może on być więc przedłużony czynnością prawną, stroną, ani orzeczeniem sądu. W razie potrzeb przywrócenia terminu do wniesienia odwołania niezbędne będzie spełnienie przesłanki dla uwzględnienia wniosku o przywrócenie terminu, stosownie do art. 169 § 2 i 3 k.p.c. poprzez uprawdopodobnienie okoliczności uzasadniających wnioski oraz jednoczesne dopełnienie czynności procesowej. Konieczne tu jest poczynienie poszczególnych uwag co do charakteru prawnego odwołania od decyzji. Pojęciem „odwołania” bowiem posługuje się ustawodawca w kilku aktach prawnych. Niezbędne jest więc omówienie specyfiki tego środka prawnego inicjującego postępowanie cywilne przed sądem ochrony konkurencji i konsumentów. Istotny jest również fakt, że w przypadku tego rodzaju spraw ustawodawca odszedł od właściwości ogólnej w sprawach i wprowadził przepis, który dla spraw z zakresu regulacji energetyki określa właściwość szczególną. Przede wszystkim było to konieczne ze względu na specyfikę spraw rozpoznawanych w tym postępowaniu. Wydaje się, że wiadomości specjalistyczne posiadane przez sędziów sądów powszechnych na temat spraw z zakresu regulacji energetyki mogłyby okazać się niewystarczające. Tego typu zabieg legislacyjny został również uczyniony względem odwołań od decyzji Prezesa Urzędu Konkurencji i Konsumenta.

Charakter prawny odwołania

Zgodnie z poglądami prezentowanymi w doktrynie (Cudak 2016) odwołanie uregulowane w sprawach z zakresu regulacji energetyki jest w istocie środkiem prawnym inicjującym postępowanie cywilne, zbliżonym do pozwu. Wniesienie odwołania do sądu otwiera możliwość wszczęcia kontradiktoryjnego postępowania sądowego w tej sprawie, które uprzednio było przedmiotem postępowania administracyjnego przed Prezesem URE. Należy zwrócić uwagę, że w tym kontekście mamy do czynienia ze szczególnym zabiegiem legislacyjnym, albowiem środkiem prawnym od decyzji wydanej w jednoinstancyjnym postępowaniu administracyjnym jest odwołanie, które jednocześnie wszczyna dwuinstancyjne postępowanie cywilne w celu weryfikacji decyzji administracyjnej wydanej przez Prezesa URE. Biorąc pod uwagę poglądy doktryny (Cudak 2016) należy stwierdzić, że odwołania określonego w postępowaniu z zakresu regulacji energetyki nie należy utożsamiać ze środkiem zaskarżenia o tej samej nazwie określonym w art. 127

i nast. Ustawy z dnia 14 czerwca 1960 roku Kodeks Postępowania Administracyjnego (Dz.U. 1960 nr 30 poz. 168 ze zm.). Ustawodawca najprawdopodobniej wzorował się na odwołaniu od decyzji Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów. Ten środek prawny występuje także w odwołaniu od decyzji organu rentowego. Jak już stwierdzono powyżej, odwołanie wnoszone jest do sądu ochrony konkurencji i konsumentów za pośrednictwem Prezesa URE. Przyjęto zatem pośredni sposób wnoszenia środka prawnego, który jest charakterystyczny dla postępowania cywilnego. Występuje on bowiem w takich środkach zaskarżenia jak: apelacja (art. 369 § 2 k.p.c.), zażalenie (art. 369 § 1 w zw. z art. 397 § 2 k.p.c.) oraz skarga kasacyjna (art. 398⁵ k.p.c.). Takie rozwiązanie przyjęto również w kodeksie postępowania administracyjnego odnośnie odwołania (art. 129 § 1 k.p.a.) i zażalenia (art. 129 § 1 w zw. z art. 144 k.p.a.). Najprawdopodobniej główną przyczyną wprowadzenia tego typu rozwiązania jest chęć przyspieszenia postępowania, albowiem tryb pośredni umożliwia Prezesowi URE, do którego wnoszony jest ten środek, niezwłoczne przystąpienie do czynności mających na celu nadanie sprawie dalszego biegu. Kolejną przyczyną jest również możliwość zachowania prawidłowej kolejności, ponieważ organ, do którego wniesiony jest środek, ma możliwość natychmiastowego ustosunkowania się do zarzutów powołanych w odwołaniu, a także dokonania swoistej kontroli w zakresie swojej właściwości. W przypadku wniesienia odwołania bezpośrednio do sądu byłoby to niemożliwe. Jednakże należy stwierdzić, że z treści art. 479⁴⁷ k.p.c. wynika, że wniesienie odwołania bezpośrednio do sądu jest bezskuteczne i nie powoduje zachowania terminu. W przypadku wniesienia odwołania bezpośrednio do Sądu ochrony konkurencji i konsumentów, sąd ten powinien niezwłocznie przekazać sprawę właściwemu organowi, a o zachowaniu terminu do wniesienia odwołania decyduje data nadania odwołania przed sąd pod adres właściwego organu. Należy w tym kontekście przytoczyć uchwałę dwóch połączonych izb Sądu Najwyższego tj. Izby Cywilnej i Administracyjnej oraz Izby Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 28 listopada 1987 roku (sygn. akt III CZP 33/87), w której stwierdzono, że wniesienie rewizji w terminie dwutygodniowym od doręczenia stronie skarżącej wyroku z uzasadnieniem wprost do sądu rewizyjnego, z pominięciem sądu, który wydał zaskarżony wyrok, nie może być traktowane jako wniesienie rewizji w terminie. Należy jednocześnie przyjąć, że w przypadku gdy minął termin do wniesienia odwołania, a skarżący jednocześnie wniósł odwołanie bezpośrednio do Sądu, to Sąd ten nie powinien już przekazywać tego pisma bezpośrednio do właściwego organu administracji publicznej, lecz odrzucić wniesiony środek prawny. Wniesienie przez stronę środka prawnego bezpośrednio do Sądu nie stanowi także przesłanki uprawdopodobnienia braku winy w razie chęci złożenia wniosku o przywrócenie terminu do wniesienia odwołania. Nieuwagi, czy też niedbalstwo nie można bowiem w żadnym razie kwalifikować jako brak winy, jeżeli strona została prawidłowo pouczone o wniesieniu środka prawnego. Nie leży bowiem w interesie sądu dbałość o to, by środek prawny trafił do organu w przepisany terminie. Pomimo tego, że prawidłowo odwołanie należy wnosić za pośrednictwem Prezesa URE, nie oznacza to, że organ ten jest w jakiejś mierze uprawniony do wstępnej kontroli formalnej tego środka prawnego. Kontroli takiej bezpośrednio dokonuje SOKiK. Można więc stwierdzić, że nawet jeżeli istnieje oczywista przyczyna odrzucenia odwołania, to i tak organ jest obowiązany przekazać ten środek prawny do sądu. W ramach wstępnej kontroli formalnej odwo-

łanie należy badać biorąc pod uwagę dochowanie dwutygodniowego terminu do wniesienia odwołania, pod kątem dopuszczalności, a także w aspekcie zachowania wymogów formalnych odwołania. W przypadku uchybienia terminowi do wniesienia odwołania, Sąd postanowieniem odrzuca odwołanie.

Autokontrola

Zgodnie z treścią art. 479⁴⁸ k.p.c. jeżeli Prezes URE uzna odwołanie za słuszne, może – nie przekazując akt sądowi – uchylić albo zmienić swoją decyzję w całości lub w części, o czym bezzwłocznie powiadamia stronę, przesyłając jej nową decyzję, od której stronie służy odwołanie. W doktrynie pojęcie to zwane jest „autokontrolą” (Cudak 2016). Wprowadzenie tej regulacji ma na celu umożliwienie organowi administracji publicznej kontroli własnego działania bez potrzeby rozpoznawania sprawy przez sąd. Głównym postulatem wprowadzenia tego rozwiązania była realizacja zasady szybkości. Przepis ten stanowi pewnego rodzaju odstępstwo od zawartej w art. 110 k.p.a. zasady związania organu administracyjnego wydaną przez siebie decyzją od chwili jej doręczenia lub ogłoszenia. Warunkiem zastosowania wspomnianej autokontroli przez organ jest uznanie odwołania za słuszne. Organ administracyjny w tym kontekście niejako wchodzi w uprawnienia sądu i kontroluje wydaną przez siebie decyzję. Taka sytuacja może mieć miejsce w przypadku, gdy strona wnosząca odwołanie uzupełni materiał dowodowy, załączając dodatkowe dowody. W przypadku, gdy Prezes URE uzna, że zachodzą przesłanki do dokonania autokontroli, wtedy wydaje nową decyzję, w której uchyla lub zmienia w całości lub w części swoją wcześniejszą decyzję. W takiej sytuacji organ nie przekazuje akt sprawy wraz z uwzględnionym odwołaniem do sądu. Ponowna decyzja może być zaskarżona odwołaniem, o czym należy pouczyć stronę w treści decyzji. Sytuacja taka wydaje się jednak mało prawdopodobna, albowiem w razie uwzględnienia przedmiotowej decyzji, strona skarżąca nie będzie posiadała interesu w jej zaskarżeniu.

Odwołanie jako pismo procesowe

Zgodnie z treścią art. 479⁴⁹ k.p.c. odwołanie od decyzji Prezesa URE powinno czynić zadość wymaganiom przepisanych dla pisma procesowego oraz zawierać oznaczenie zaskarżonej decyzji i wartości przedmiotu sporu, przytoczenia zarzutów, związane ich uzasadnienie, wskazanie dowodów, a także zawierać wniosek o uchylenie albo zmianę decyzji w całości lub w części. Odwołanie jest kwalifikowanym pismem procesowym, więc powinno odpowiadać wymaganiom procesowym określonym w art. 126 k.p.c. Ponadto, z treści art. 479⁴⁹ k.p.c. wynikają dodatkowe wymogi formalne, które spełniać powinno odwołanie. Wszystkie braki formalne odwołania, zarówno te określone w art. 126-128 k.p.c., jak i te wynikające z przepisu szczególnego są usuwalne, po uprzednim wezwaniu przewodniczącego. Skutkiem nieuzupełnienia braków formalnych jest odrzucenie odwołania (art. 479⁴⁷ k.p.c.). Pierwszym ze szczególnych wymogów odwołania określonym w art. 479⁴⁹ k.p.c. jest obowiązek oznaczenia zaskarżonej decyzji. Należy więc wskazać precyzyjnie sądowi rozpoznającemu sprawę konkretną decyzję, od której przysługuje odwołanie. Istotne w tym zakresie jest podanie sygnatury akt, czy też załączenie do odwołania odpisu zaskarżonej decyzji. Kolejnym wymogiem jest wskazanie wartości przedmiotu sporu. Wydaje się, że wymienienie w przepisie szczegól-

nym obowiązku wskazania wartości przedmiotu sporu jest zbędne. Wynika to bezpośrednio z faktu, że skoro ustawodawca wprowadził unormowanie, zgodnie z którym odwołanie powinno czynić zadość warunkom przepisanych dla pisma procesowego, to klarownym jest, że zastosowanie do odwołania będzie miała również treść art. 126¹ k.p.c. Przepis ten stanowi, że w każdym piśmie należy podać wartość przedmiotu sporu lub wartość przedmiotu zaskarżenia, jeżeli od tej wartości zależy właściwość rzeczowa sądu, wysokość opłaty lub dopuszczalność środka odwoławczego, a przedmiotem sprawy nie jest oznaczona kwota pieniężna. Kolejnym szczególnym wymogiem formalnym odwołania jest przytoczenie zarzutów oraz związane ich uzasadnienie. Ustawodawca jednocześnie nie wprowadza ustawowych podstaw, na których można oprzeć odwołanie. Wydaje się, że taki katalog zarzutów, na które można powołać się w odwołaniu jest otwarty. Strona skarżąca może więc w piśmie procesowym zarzucić decyzji Prezesa URE zarówno naruszenie prawa materialnego, jak i przepisów postępowania. Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 2 kwietnia 2003 roku (sygn. akt I CKN 160/01) stwierdził, że naruszenie prawa materialnego może nastąpić w dwojaki sposób: przez błędną jego wykładnię lub niewłaściwe zastosowanie. Pierwszy sposób naruszenia prawa materialnego polega na mylnym zrozumieniu treści zastosowanego przepisu. Ta postać naruszenia obejmuje także ustalenie treści ogólnych pojęć prawnych, do których niewątpliwie należy pojęcie „podstępu”. Naruszenie prawa przez niewłaściwe zastosowanie to kwestia prawidłowego odniesienia normy prawa materialnego do ustalonego stanu faktycznego, sprawa właściwego skonfrontowania okoliczności stanu faktycznego z hipotezą odnośnie normy prawnej i poddanie tego stanu ocenie prawnej na podstawie treści tej normy. W doktrynie przyjmuje się, że przepis art. 479⁴⁹ nie wymaga w odwołaniu wyczerpującego wywodu prawnego czy wskazania konkretnego przepisu, albo przepisów prawa, które zostały naruszone (Cudak 2016). Kolejnym wymogiem jest wskazanie dowodów. Jest to szczególnie istotne w przypadku, gdy strona w odwołaniu chce powołać dowody, które nie zostały wcześniej przedstawione, albo kwestionuje ustalenie stanu faktycznego poczynione przez organ administracji publicznej, czy też chce wskazać wadliwość przeprowadzonego postępowania dowodowego. Ostatnim wymogiem jest wniosek o uchylenie albo zmianę decyzji w całości lub w części.

Strony postępowania

Zgodnie z treścią art. 479⁵⁰ k.p.c. w sprawach z zakresu regulacji energetyki stronami są także Prezes Urzędu i zainteresowany. Jednocześnie w § 2 omawianego przepisu wskazano, że zainteresowanym jest ten, czyje prawa lub obowiązki zależą od rozstrzygnięcia procesu. Jeżeli zainteresowany nie został wezwany do udziału w sprawie, SOKiK wezwie go na wniosek strony, albo z urzędu. Legitymację czynną do wniesienia odwołania mają strony postępowania administracyjnego, toczącego się przed Prezesem URE. Dotyczy to bezpośrednio podmiotów mających przymiot strony w rozumieniu art. 28 k.p.a. Przepis ten stanowi, że stroną jest każdy, czyjego interesu prawnego lub obowiązku dotyczy postępowanie albo kto żąda czynności organu ze względu na swój interes prawny lub obowiązek. Należy więc stwierdzić, że strona postępowania administracyjnego z momentem wniesienia odwołania do Sądu ochrony konkurencji i konsumentów staje się stroną postępowania cywilnego i uzyskuje status powoda. Z chwilą wniesienia odwołania od decyzji ulega zmianie także status Prezesa URE. W po-

stępowaniu administracyjnym występował on bowiem jako organ prowadzący postępowanie. Pomiędzy nim a skarżącym zachodziła relacja tzw. podporządkowania, ponieważ Prezes mógł władczo określać prawa i obowiązki stron postępowania. Na skutek wniesienia odwołania następuje zmiana pozycji procesowej. Organ administracji publicznej staje się stroną postępowania i uzyskuje status pozwanego. W związku z tym, posiada takie same prawa i obowiązki, jak pozostałe strony, co wynika bezpośrednio z obowiązującej na gruncie polskiego postępowania cywilnego zasady równości stron. W doktrynie przyjmuje się, że następuje zrównanie sytuacji prawnej strony wnoszącej odwołanie oraz organu, który wcześniej prowadził postępowania administracyjne (Cudak 2016). Ustawodawca, w omawianym przepisie, do kategorii strony wprowadził również trzecią grupę podmiotów, którą jest zainteresowany. Jednocześnie została również wprowadzona definicja legalna zainteresowanego. Jest ona bardzo podobna do definicji zawartej w art. 28 k.p.a., według której stroną postępowania administracyjnego jest każdy, czyjego interesu prawnego lub obowiązku dotyczy postępowanie. W doktrynie wskazuje się, że praktyka rozwiązała problem zainteresowanego w ten sposób, że po wpłynięciu odwołania i odpowiedzi Prezesa URE na to odwołanie, SOKiK z urzędu przesyła dokumenty podmiotowi, który występował w postępowaniu administracyjnym, a nie wniósł odwołania (Ereciński 2016). Wstępuje on do toczącego się postępowania lub ustosunkowuje się na piśmie do przesłanych mu pism procesowych.

Orzeczenia sądu

Zgodnie z treścią przepisu art. 479⁵³ § 1 k.p.c. SOKiK oddala odwołanie od decyzji Prezesa Urzędu, jeżeli nie ma podstaw do jego uwzględnienia. Natomiast § 2 tego przepisu stanowi, że w razie uwzględnienia odwołania, SOKiK zaskarżoną decyzję albo uchyla, albo zmienia w całości lub w części i orzeka co do istoty sprawy. Z przepisu tego wynika, że możliwe są rozstrzygnięcia trojakiemu rodzajowi: 1) sąd może oddalić odwołanie, jeżeli nie ma podstaw do jego uwzględnienia; 2) sąd może zmienić decyzję w całości lub w części, 3) sąd jest uprawniony również do uchylecia decyzji w całości lub w części. Charakterystyczne dla postępowania odrębnego z zakresu regulacji energetyki jest to, że wprawdzie Sąd Okręgowy – Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów jest sądem pierwszej instancji, a odwołanie wszczyna jedynie postępowanie sądowe, to sposoby rozstrzygnięcia są charakterystyczne dla orzeczeń sądów drugiej instancji. SOKiK może więc wydać wyrok reformatoryjny albo kasacyjny w zależności od potrzeb. Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 7 października 1998 roku (sygn. akt I CKN 265/98) stwierdził, że postępowanie sądowe w sprawach z zakresu regulacji energetyki nie ogranicza się do kontroli zaskarżonego aktu administracyjnego, lecz zmierza także do merytorycznego rozpoznania sprawy. W razie skutecznego cofnięcia odwołania od decyzji Prezesa URE, SOKiK postępowanie w sprawie umarza.

Podsumowanie

Na gruncie polskiego postępowania cywilnego można wyróżnić dwa tryby, czyli tryb procesowy oraz postępowanie nieprocesowe. Zgodnie z treścią art. 13 § 2 k.p.c. sąd rozpoznaje sprawy w procesie, chyba że ustawa stanowi inaczej. W wypadkach przewidzianych w ustawie sąd rozpoznaje sprawy według przepisów o postępowaniu

odrębnym. Jednym z postępowań odrębnych rozpoznawanych w trybie procesowym jest postępowanie w sprawach regulacji energetyki. Jest to bardzo zróżnicowane postępowanie, albowiem jest ono wszczynane nie na skutek wniesienia pozwu, ale odwołania od decyzji Prezesa URE. Przede wszystkim w tym postępowaniu rozpoznawane są sprawy z zakresu energetyki, a także handlu paliwami. Głównym postulatem wyodrębnienia tego postępowania na gruncie polskiej procedury cywilnej jest szybkość i efektywność działania. Przepisy dotyczące tego postępowania wprowadziły również odmienną właściwość sadu, ponieważ sądem uprawnionym do rozpoznania odwołania od decyzji jest Sąd Okręgowy w Warszawie – SOKiK. Zgodnie z art. 13 § 2 k.p.c. przepisy o procesie stosuje się odpowiednio do innych rodzajów postępowań unormowanych w niniejszym kodeksie, chyba że przepisy szczególne stanowią inaczej. Oznacza to, że sąd rozpoznający sprawę powinien stosować nie tylko przepisy o postępowaniu w sprawach regulacji energetyki, ale również przepisy o procesie. W razie wniesienia odwołania przez skarżącego Prezes URE uzyskuje status pozwanego, natomiast strona skarżąca uzyskuje status powoda. Przepis art. 479⁵⁰ k.p.c. wprowadził także trzecią kategorię podmiotów. Jest nim tzw. zainteresowany. Zgodnie z definicją legalną zainteresowanym jest ten, czyje prawa i obowiązki zależą od rozstrzygnięcia procesu. W doktrynie natomiast przyjmuje się, że zainteresowanym jest podmiot, który był stroną postępowania administracyjnego prowadzonego przez Prezesa URE, ale który nie złożył odwołania. Również zainteresowanym może być podmiot, który nie brał udziału w poprzedzającym postępowaniu administracyjnym, zaś od rozstrzygnięcia procesu zależą jego prawa i obowiązki. Należy pamiętać, że postępowanie w sprawach regulacji energetyki można podzielić na dwa etapy. W początkowym etapie sprawa toczy się na gruncie postępowania administracyjnego, dopiero w momencie złożenia przez skarżącego odwołania od decyzji Prezesa Urzędu, sprawa rozpoznawana jest na gruncie postępowania cywilnego. Dochodzi więc to zrównania sytuacji prawnej podmiotów. W postępowaniu administracyjnym bowiem obowiązuje zasada porządkowania.

Bibliografia

1. Cudak (2016) [w:] *Kodeks postępowania cywilnego. T. III*, Warszawa: C.H. Beck.
2. Ereciński T., (2016) *Komentarz do kodeksu postępowania cywilnego. Tom III*, Wydawnictwo Wolters Kluwer.
3. Flaga-Gieruszyńska K., (2013) *Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz*, Warszawa: C.H. Beck.
4. Postanowienie SN z dnia 7 października 1998 r., I CKN 265/98, OSP 2000, nr 5, poz. 68.
5. Siedlecki W., Świeboda Z., (1998) *Postępowanie cywilne w zarysie*, Warszawa: LexisNexis.
6. Uchwała SN z dnia 28 listopada 1987 r. III CZP 33/87, Legalis nr 26490.
7. Ustawa z dnia 10 kwietnia 1997 r. - Prawo energetyczne (Dz.U. 1997 nr 54 poz. 348).
8. Ustawa z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (Dz.U. 1960 nr 30 poz. 168).
9. Ustawa z dnia 17 listopada 1964 r. - Kodeks postępowania cywilnego (Dz.U. 1964 nr 43 poz. 296).
10. Wyrok SN z dnia 2 kwietnia 2003 r., I CKN 160/01 Lex nr 78813.
11. Wyrok SN z dnia 25 września 2002 r., I CKN 964/00, Legalis nr 60552.